

Határozatok Tára

MICHAL BOBEK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. március 30.¹

C-320/15. sz. ügy

**Európai Bizottság
kontra**

Görög Köztársaság

„Tagállami kötelezettségszegés – Környezet – Települési szennyvíz kezelése – A 91/271/EGK irányelv 4. cikkének (1) és (3) bekezdése, valamint I. mellékletének B. és D. pontja – Reprezentatív minták”

I. Bevezetés

1. A települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv)² célja a környezet megóvása többek között az elégtelen módon tisztított települési szennyvíz elvezetésének káros hatásaitól. Az irányelv rögzíti a tagállamok azon kötelezettségét, hogy a települési szennyvizet megfelelő kezelésnek vessék alá. Annak bizonyítása érdekében, hogy a települési szennyvíz megfelel az alkalmazandó előírásoknak, a tagállamoknak mintákat kell gyűjteniük az előírt kezelés alá vetett települési szennyvízből.

2. A Bizottság állítása szerint a Görög Köztársaság nyolc agglomeráció esetében szegte meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelven alapuló kötelezettségeit. A szóban forgó tagállam az említett agglomerációk közül öt agglomeráció esetében nem vitatja az állítólagos kötelezettségszegést. A másik három agglomerációt illetően ugyanakkor nincs egyetértés a Görög Köztársaság és a Bizottság között abban, hogy a Görög Köztársaság a kezelt vízből vett kellő mennyiségű mintát bocsátott-e a Bizottság rendelkezésére.

3. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv alapján megkövetelt minták számának kérdése természetesen nem újkeletű. Ugyanakkor talán az a tisztességes, ha beismerjük, hogy a múltban a Bíróság nem mindig mutatott teljesen egységes megközelítést e kérdésben. A Bíróság kérésével összhangban ezért a jelen indítvány középpontjában e konkrét kérdés tisztázása áll.

II. Jogi háttér

4. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvben rögzített kötelezettségeket az érintett agglomeráció úgynevezett lakosegyenértéke (LE)³ alapján határozták meg.

¹ Eredeti nyelv: angol.

² A települési szennyvíz kezeléséről szóló, 1991. május 21-i tanácsi irányelv (HL 1991. L 135., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 26. o.).

³ Ez a paraméter a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 2. cikkének 6. pontja szerint: szerves, biológiailag lebontható terhelés, amelynek ötnapos biokémiai oxigénigénye (BOI₅) 60 g oxigén/nap.

5. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak gondoskodniuk kellett többek között arról, hogy a 2000 és 15 000 LE közötti agglomerációk⁴ legkésőbb 2005. december 31-ig rendelkezzenek települési szennyvíz összegyűjtő rendszerekkel.⁵

6. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kellett többek között azt, hogy a gyűjtőrendszerekbe vezetett szennyvizet másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá a vízbe történő kibocsátás előtt. A 10 000 és 15 000 LE közötti agglomerációknak, valamint az édesvízbe és a torkolatokba kibocsátott szennyvizet illetően a 2000 és 10 000 LE közötti agglomerációknak e rendelkezést legkésőbb 2005. december 31-ig teljesíteniük kellett.

7. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdése értelmében a kibocsátott víznek ki kell elégítenie az irányelv I. melléklete B. pontjának vonatkozó követelményeit.

8. Az I. melléklet B. pontja a települési szennyvíztisztító telepekről a befogadó vizekbe történő kibocsátást a következőképpen részletezi:

„1. A szennyvíztisztító telepeket úgy kell tervezni vagy átalakítani, hogy reprezentatív mintákat lehessen venni a bejövő szennyvízből és az elfolyó kezelt szennyvízből, mielőtt azt a befogadó vizekbe bocsátanák.

2. A települési szennyvíztisztító telepekről kibocsátott, a 4. és 5. cikknek megfelelően kezelt szennyvizeknek ki kell elégíteniük az 1. táblázat követelményeit.

[...]”

9. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdése alapján az eljárásra jogosult hatóságok, illetve az erre felhatalmazott testületek folyamatosan ellenőrzik többek között a települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásait. Ennek célja az I. melléklet B. pontjában foglalt követelmények betartásának ellenőrzése, az I. melléklet D. pontjában megállapított ellenőrzési eljárásoknak megfelelően.

10. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének D. pontja részletezi az ellenőrzésre és az eredmények kiértékelésére szolgáló referencia-módszereket. A 3. pont rögzíti, hogy az éves minimális mintavétel számát a tisztítótelep méretétől függően kell meghatározni és az év során rendszeres időközönként kell a mintákat venni. A 2000–9999 LE méretű tisztítótelepek esetén az első év során legalább 12 mintát kell venni. A következő években négy mintát kell venni, ha az első év során gyűjtött minták megfelelnek az irányelvnek. Ha a négy közül egy minta nem megfelelő, a következő évben 12 mintát kell venni. A 10 000–49 999 LE méretű tisztítótelepek esetén legalább 12 mintát kell venni.

⁴ A jelen ügyben érintett összes agglomeráció 2000 és 15 000 LE közötti LE-vel rendelkezik – a legalacsonyabb LE 2024 (Desfina agglomeráció), míg a legmagasabb LE 10 786 (Chaniotis agglomeráció).

⁵ A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 2. cikkének (5) bekezdése szerint a „gyűjtőrendszer” olyan vezetékrendszer, amely összegyűjti és elvezeti a települési szennyvizet.

III. Az eljárás

11. 2007. május 29-i levelével a Bizottság arra kérte a Görög Köztársaságot, hogy 6 hónapon belül bocsásson rendelkezésére adatot a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv végrehajtását illetően. Pontosabban a Bizottság annak érdekében kérte ezeket az adatokat, hogy vizsgálni tudja a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének tiszteletben tartását. A kérés a 2000 LE-nél nagyobb méretű agglomerációkra vonatkozott.

12. A Bizottság a Görög Köztársaság által a 2007-es év vonatkozásában rendelkezésre bocsátott adatok vizsgálatát követően arra a következtetésre jutott, hogy 62 agglomeráció megsértette a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkét.

13. 2010. október 5-i levelével a Bizottság pontosítást kért a Görög Köztársaságtól. A Görög Köztársaság e levélre 2010. december 21-én válaszolt, és kiegészítő információt bocsátott rendelkezésre.

14. 2011. június 17-én a Bizottság felszólító levelet küldött, amelyben jelezte, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvben rögzített kötelezettségeket. A Görög Köztársaság e levélre 2011. augusztus 11-én válaszolt, és az érintett agglomerációkról kiegészítő információt bocsátott rendelkezésre.

15. 2012. június 1-jén a Bizottság indokolással ellátott véleményt intézett a Görög Köztársasághoz, amelyben azt állította, hogy a tagállam továbbra is megszegi a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvet.

16. További információcserét követően a Bizottság 2014. február 21-én indokolással ellátott kiegészítő véleményt küldött a Görög Köztársaságnak. Fenntartotta, hogy nyolc agglomeráció, jelesül Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia, Desfina, Galatista, Polychrono és Chaniotis továbbra sem felel meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének.

17. 2015. június 26-án a Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított az EUMSZ 258. cikk alapján. Annak megállapítását kérte, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében és (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeket.

18. Írásbeli észrevételeket a Görög Köztársaság és a Bizottság terjesztett elő. A 2017. január 25-i tárgyaláson mindkét fél tett szóbeli észrevételt.

IV. Értékelés

19. A jelen indítvány a következő struktúrát követi. Először röviden áttekintem az eddigi ítélkezési gyakorlatot, amely kifejezetten vagy hallgatólagosan a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv rendelkezései és az irányelv I. mellékletének B. és D. pontja közötti kapcsolattal foglalkozik (A). Másodszor megpróbálom rendszerezni ezt az ítélkezési gyakorlatot a jelen eljárás szempontjából kulcsfontosságú két elemre tekintettel: a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv belső logikájára és rendszerére, valamint az irányelv rendelkezései és melléklete közötti kapcsolatra (B.1.), továbbá a rendelkezésre bocsátandó minták vonatkozásában a tagállamok ehhez kapcsolódó kötelezettségeire (B.2.). A harmadik rész (C) a jelen ügygel foglalkozik, először azokat az agglomerációkat tárgyalva, amelyek vonatkozásában a minták rendelkezésre bocsátásának elmulasztását nem kifogásolták (C.1.), majd pedig azokat, amelyek esetében ezt kifogásolták (C.2.).

A. Fennálló ítélkezési gyakorlat

20. A mintáknak a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv alapján történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos kérdés két központi eleme: egyfelől a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 15. cikke, másfelől pedig az I. melléklet B. és D. pontjai közt fennálló kapcsolat különös jellege. Ebből következik a tagállamok által az egyes említett rendelkezések alapján rendelkezésre bocsátandó minták mennyiségének és minőségének kérdése.

21. A Bíróságnak már többször alkalma nyílt arra, hogy állást foglaljon a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv szóban forgó rendelkezései, valamint az irányelv I. melléklete B. és D. pontjának kapcsolatáról.

22. A Bizottság kontra Olaszország ítéletben⁶ a Bíróság kimondta, hogy az, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének D. pontjában szereplő követelményeket teljesítették, arra enged következtetni, hogy betartották az irányelv 4. cikkét.

23. Azt, hogy ennek a fordítottja is igaz, azaz, hogy a 4. cikk tiszteletben tartása kizárólag akkor állapítható meg, ha az érintett tagállam rendelkezésre bocsátja az I. melléklet D. pontjában leírt módszerrel gyűjtött mintaszámot, a Bizottság kontra Belgium ügyben később vitatták. Belgium azzal érvelt, hogy a „[települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv] 4. cikkének és I. melléklete B. pontjának megfelelően, ha egy adott agglomerációt ellátó szennyvíztisztító telepet üzembe helyeztek, és az első vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy az elfolyó szennyvíz összetétele megfelel az irányelv I. mellékletének 1. táblázatában foglalt normáknak, az irányelvből eredő kötelezettségeket teljesítettnek kell tekinteni”⁷.

24. A Bíróság az ügyet anélkül döntötte el, hogy e kérdésben kifejezetten állást foglalt volna. A konkrétan érintett agglomerációkra tekintettel a Bíróság megjegyezte, hogy „a keresetlev[él] benyújtásának időpontjában azok rendelkeztek szennyvíztisztító telepekkal, de, a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv] I. mellékletének D. pontjában előírtakkal ellentétben, nem került sor tizenkét mintavételre azok működésének első évében”. Mindazonáltal a Bíróság hozzátette, hogy „[...] az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor a szóban forgó két agglomeráció nem rendelkezett szennyvíztisztító telepekkal, következésképpen nem feleltek meg a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv] 4. cikkében foglalt követelményeknek”.⁸

25. A Bizottság kontra Portugália ügyben (a továbbiakban: „Bizottság kontra Portugália I” ügy) a Bizottság azzal érvelt, hogy „a tagállamok[nak] a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv] 4. cikke értelmében fennálló kötelezettségei az ezen irányelv I. mellékletének D. pontjában foglalt ellenőrzések végrehajtását is feltételezik, amelyek céljából egyéves időszak folyamán minimális számú mintát kell venni [...]”⁹.

26. Ugyanebben az ügyben a 4. cikk és az I. melléklet B. és D. pontja közti kapcsolatot Cruz Villalón főtanácsnok az indítványában világosan feltárta. Arra a következtetésre jutott, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkében foglalt tagállami kötelezettségek értékelése szempontjából nem az I. melléklet D. pontja, hanem az I. melléklet B. pontja releváns. Hangsúlyozta, hogy az I. melléklet D. pontja a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikkéhez kapcsolódik. Ez a rendelkezés az üzembe helyezést követő ellenőrzésre vonatkozik. Ez „olyan folyamatos kötelezettségre vonatkozik, amelynek célja biztosítani, hogy a szennyvíz kibocsátások az

6 2012. július 19-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-565/10, nem tették közzé, EU:C:2012:476, 37. pont).

7 2014. november 6-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-395/13, EU:C:2014:2347, 22. pont).

8 2014. november 6-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-395/13, EU:C:2014:2347, 46. és 48. pont).

9 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61, 33. pont).

évek során kielégítsék azokat a minőségi követelményeket, amelyeknek a telep üzembe helyezésétől kezdve eleget kellett tenni”¹⁰. Annak meghatározása érdekében, hogy egy adott szennyvíztisztító telep megfelel-e az I. melléklet B. pontjában szereplő követelményeknek, „nem kell lefolytatni az I. melléklet D. pontja szerinti mintavételi eljárást”¹¹.

27. Ezenfelül Cruz Villalón főtanácsnok megjegyezte, hogy a 4. cikk tiszteletben tartásának értékelése érdekében az egy éven keresztül történő mintavétel előírása azt jelentené, hogy e mintákat a 4. cikkben meghatározott időpontokig rendelkezésre kell bocsátani. Ez ténylegesen azt jelentené, hogy azt a határidőt, amikor az agglomerációknak a 3. cikkben meghatározottak szerint gyűjtőrendszerekkel kell rendelkezni, úgy kellene értelmezni, hogy az a ténylegesen előírt dátumokat egy évvel megelőző időpontra utal.¹²

28. A „Bizottság kontra Portugália I” ügyben a Bíróság átvette a főtanácsnok által javasolt értelmezést. Válaszként a Bizottság azon érvelésére, amely szerint a 4. cikk tiszteletben tartását az I. melléklet D. pontjában rögzített módszerrel kell bizonyítani, a Bíróság megjegyezte, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke nem utal az I. melléklet D. pontjára. A főtanácsnokra hivatkozva a Bizottság megjegyezte, hogy az I. melléklet D. pontja „olyan folyamatos kötelezettségre vonatkozik, amelynek célja biztosítani, hogy a szennyvízkibocsátások »az évek során« kielégítsék” az I. melléklet B. pontjában szereplő minőségi követelményeket.¹³ Épp ellenkezőleg, nem igényli a minták egy évnél tovább történő gyűjtését. A Bíróság hozzátette, hogy „ha valamely tagállam *fel tud mutatni* a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv] I. mellékletének B. pontja követelményeinek megfelelő *mintát*, akkor az ezen irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettségeket teljesítettnek kell tekinteni”¹⁴.

29. A Bíróság ugyanezt az értelmezést követte a Bizottság kontra Spanyolország ügyben.¹⁵ Ebben az ítéletben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ha valamely tagállam egy, a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete B. pontjának megfelelő mintát rendelkezésre tud bocsátani, a 4. cikkéből eredő kötelezettségeket teljesítettnek kell tekinteni. Ezt az indokolja, hogy a szóban forgó rendelkezés nem írja elő, hogy a mintavételt egy éven túl teljesíteni kell. A Bíróság ugyanezt a megoldást alkalmazta a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikkében foglalt kötelezettségek értékelésével kapcsolatban.¹⁶

30. Azt az álláspontot azonban, mely szerint egyetlen minta elegendő, a Bíróság láthatólag nem osztotta teljes mértékben a Bizottság kontra Görög Köztársaság ügyben.¹⁷ Ebben az ítéletben a Bíróság a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (3) bekezdésének Görög Köztársaság általi megsértésére vonatkozó megállapítását arra alapozta, hogy e tagállam nem bocsátott rendelkezésre bizonyítékot az I. melléklet D. pontjának megfelelően.¹⁸

10 Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-398/14, EU:C:2015:625, 43. pont).

11 Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-398/14, EU:C:2015:625, 44. pont).

12 Cruz Villalón főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-398/14, EU:C:2015:625, 37. pont).

13 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61, 37. pont).

14 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61, 39. pont). Kiemelés tőlem.

15 2016. március 10-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-38/15, nem tették közzé, EU:C:2016:156, 24. pont).

16 A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikke úgynevezett érzékeny területekre vonatkozik. Az 5. cikk (3) bekezdése is kapcsolatot létesít az I. melléklet B. pontjával.

17 2015. október 15-i Bizottság kontra Görög Köztársaság ítélet (C-167/14, nem tették közzé, EU:C:2015:684).

18 A Bíróság lényegében megjegyezte, hogy a Görög Köztársaság nem bizonyította, hogy rendszeres időközönként mintákat vett az I. melléklet D. pontjának előírása szerint. Ez a Bíróság szerint kizárta annak ellenőrizhetőségét, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeket teljesítették-e. 2015. október 15-i Bizottság kontra Görög Köztársaság ítélet (C-167/14, nem tették közzé, EU:C:2015:684, 48. pont).

31. Egy későbbi, szintén Portugáliával kapcsolatos ügyben (a továbbiakban: „Bizottság kontra Portugália II” ügy)¹⁹ az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti kereset előterjesztésére került sor.²⁰ A Bizottság ismételten fenntartotta, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának bizonyítása érdekében a mintákat egy éven keresztül kell kiértékelni az I. melléklet D. pontja szerint, amely melléklet meghatározza az éves minimális mintavételszámot.²¹

32. Kokott főtanácsnok az erre az ügyre²² vonatkozó indítványában úgy vélte, hogy „a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvből] [...] nem állapítható meg, hogy egy bizonyos tisztító telep tekintetében a 4. cikk végrehajtásának egyáltalán feltétele a mintavétel. A rendszeres mintavételre vonatkozó kötelezettség valójában a hatékony másodlagos kezelés elvégzésére vonatkozó kötelezettségtől függetlenül áll fenn”²³. Úgy vélte, hogy „a mintavétel alkalmas annak *bizonyítására*, hogy egy tisztító telep eleget tesz a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvben] támasztott követelményeknek”²⁴.

33. A Bíróság – anélkül, hogy kifejezetten állást foglalt volna a „Bizottság kontra Portugália II” ügyben előterjesztett bizottsági észrevételről – megjegyezte, hogy mivel Portugália az érintett agglomeráció vonatkozásában több hónapon keresztül rendszeres időközönként vett mintákat, a szóban forgó kibocsátások megfelelnek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeknek.²⁵

34. Összefoglalva, a Bíróság az I. melléklet D. pontjának pontos jogi jelentésével kapcsolatos, a Bizottság kontra Olaszország²⁶ és a Bizottság kontra Belgium²⁷ ítéletekben megjelenő kezdeti kétértelműséget követően a „Bizottság kontra Portugália I” ügyben különbséget tett a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke alapján fennálló, a telep üzembe helyezésével kapcsolatos egyszeri kötelezettség és 15. cikkében foglalt, az üzembe helyezést követő folyamatos ellenőrzési kötelezettség között. Megállapította, hogy a tagállam részéről elegendő egy minta a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. pontja tiszteletben tartásának bizonyításához.

B. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának bizonyítása

35. A fenti összefoglalásra tekintettel tagadhatatlan, hogy a kezdeti ítélkezési gyakorlat talán nem volt az egyértelműség megtestesítője. A „Bizottság kontra Portugália I” ítélet óta ugyanakkor ez a kérdés tisztázódott.

36. Ez a szakasz ismét a releváns jogi háttér fő elemeit ismerteti röviden, újfent a két kulcsfontosságú elemre koncentrálna: a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv releváns rendelkezéseinek belső rendszerére és logikájára (1), valamint a tagállamok mintavételi kötelezettségeinek részleteire (2).

19 2016. június 22-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-557/14, EU:C:2016:471).

20 Ez a kereset a korábbi, 2009. május 7-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-530/07, nem tették közzé, EU:C:2009:292) végrehajtását érintette.

21 2016. június 22-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-557/14, EU:C:2016:471, 43. pont).

22 Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-557/14, EU:C:2016:119).

23 Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-557/14, EU:C:2016:119, 29. pont).

24 Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványa (C-557/14, EU:C:2016:119, 30. pont).

25 2016. június 22-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-557/14, EU:C:2016:471, 63. pont).

26 2012. július 19-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-565/10, nem tették közzé, EU:C:2012:476).

27 2014. november 6-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-395/13, EU:C:2014:2347).

1. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv belső rendszere

37. Ahogyan az a jelen indítvány előző részéből kitűnik, Cruz Villalón főtanácsnok a „Bizottság kontra Portugália I” ügyre vonatkozó indítványában egyértelmű különbséget tett egyrészt a 4. cikk és az I. melléklet B. pontja, másrészt pedig a 15. cikk és az I. melléklet D. pontja között. Ezt a Bíróság később megerősítette.

38. A Bizottság korábban is és még mindig azzal érvel a jelen ügyben előterjesztett írásbeli észrevételeiben, hogy az I. melléklet D. pontja alapján az üzembe helyezést követő ellenőrzés uniós jogalkotó által előírt módszerét alkalmazni kell a 4. cikkben alapuló egyszeri kötelezettség teljesítésének értékeléséhez is.

39. Ez a megközelítés azonban ellentétben áll a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv belső rendszerével és logikájával.

40. Emlékeztetni kell arra, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 15. cikke eltérő célokat szolgálnak. A 4. cikk annak biztosítására irányul, hogy a tagállamok meghatározott agglomerációkban a települési szennyvizet bizonyos határidőkön belül másodlagos vagy egyenértékű kezelésnek vetik alá. A 15. cikk célja annak biztosítása, hogy a tagállamok az adott tisztítótelep teljes működési ideje alatt továbbra is másodlagos vagy egyenértékű kezelésnek vetik alá e települési szennyvizeket.

41. Ezen eltérő célokkal összhangban mindkettő rendelkezés a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének eltérő pontjára utal. Az említett pontok rögzítik a tagállamok mintavételi kötelezettségének részleteit. Azok tartalma a 4. és 15. cikk által követett eltérő célokhoz igazodik.

42. A 4. cikk (3) bekezdése az I. melléklet B. pontjára utal. Ez utóbbi rögzíti a másodlagos vagy egyenértékű kezelés konkrét értékeit, amelyeket a gyűjtőrendszer *üzembe helyezésekor* kell teljesíteni.

43. A 15. cikk az I. melléklet D. pontjára utal. Ez utóbbi rögzíti a gyűjtőrendszer üzembe helyezését követően az I. melléklet B. pontjában meghatározott értékeknek való *folyamatos* megfelelés ellenőrzését szolgáló eljárásokat. Ezeket az üzembe helyezést követő ellenőrzési szabályokat éves szintű alkalmazásra szánták. A tagállamok kötelesek a települési szennyvízből az év során, rendszeres időközönként mintát venni.

44. Összefoglalva: a 4. cikkben és az I. melléklet B. pontján alapuló kötelezettségek értékelésének középpontjában logikusan egyetlen időpont áll: a szóban forgó gyűjtőrendszer üzembe helyezésének pillanata. A 15. cikk és az I. melléklet D. pontja szerinti kötelezettségek értékelése fogalmilag egy határozatlan ideig tartó folyamat. Ezenfelül az I. melléklet B. pontja továbbra is olyan releváns tartalmi követelményeket (értékeket) határoz meg, amelyeknek a későbbiekben a gyűjtőrendszer teljes működési élettartama alatt meg kell felelni.

2. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkén alapuló mintavételi kötelezettség

45. A mintavételi kötelezettség konkrét részleteire vonatkozó kérdés logikusan következik a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv fent ismertetett belső rendszeréből.

46. Már tisztázást nyert, hogy a Bizottság nem írhatja elő a tagállamoknak, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának ellenőrzése érdekében egy év alatt 12 mintát kell venniük az I. melléklet D. pontja értelmében.

47. A 12 mintára kiterjedő, korábban felhozott elvárást a Bizottság most látszólag elvetette. A tárgyaláson ugyanakkor a Bizottság azt helyezte középpontba, hogy a tagállamok által rendelkezésre bocsátott mintáknak mindazonáltal *reprezentatív*nak kell lenniük.

48. Az I. melléklet B. pontja ugyanis rögzíti, hogy „a szennyvíztisztító telepeket úgy kell tervezni vagy átalakítani, hogy *reprezentatív mintákat* lehessen venni a bejövő szennyvízből és az elfolyó kezelt szennyvízből, mielőtt azt a befogadó vizekbe bocsátanák”²⁸.

49. A Bizottság ezért helyesen állítja azt, hogy az I. melléklet B. pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkben előírt mintáknak *reprezentatív*nak kell lenniük. Az I. melléklet B. pontjának szövege (vagy maga a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv) azonban nem részletezi, hogy a *reprezentatív* minták fogalma mit takar.

50. Mi minősül tehát „*reprezentatív* mintának”? A fogalom két vetületét: a mennyiségi és minőségi oldalt kell tisztázni.

51. Ami a *mennyiségi* oldalt – vagyis a minták számát – illeti, három kérdést kell hangsúlyozni.

52. Először is fentieknek megfelelően a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv belső rendszere különbséget tesz a 4. és 15. cikk között. Mindkét cikk az I. melléklet eltérő pontjára vonatkozik. Az egyes rendelkezések alapján előírható minták száma ezért logikusan *eltérő*. Amennyiben az uniós jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy a 4. cikk (3) bekezdése tiszteletben tartása bizonyításának lehetőségét egy teljes évi mintavételtől tegye függővé, az I. melléklet D. pontjában szereplővel megegyező eljárási megoldást alkalmazott volna.

53. Másodszor, az I. melléklet B. pontja alapján rendelkezésre bocsátandó minták számának az I. melléklet D pontjában szereplőnél *alacsonyabbnak* kell lennie. Ez ismételtén a két rendelkezés eltérő logikájából következik: az éves alapon teljesítendő, üzembe helyezést követő folyamatos ellenőrzési kötelezettségek szükségszerűen többet jelentenek annak igazolásánál, hogy egy adott időpontban a telepet üzembe helyezték és megkezdte a települési szennyvíz másodlagos vagy egyenértékű kezelését.

54. A „12-nél kevesebb” értékhalmoz a természetes számok számtani tartományában igencsak egyértelmű lehet. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv keretében a tagállamok által rendelkezésre bocsátandó bizonyíték tekintetében azonban további tisztázást igényelhet.

55. Harmadszor ez indokolja a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke logikájának és céljának relevanciáját. Ahogyan az a jelen indítvány előző részében körvonalazódott, a 4. cikk és az I. melléklet B. pontja lényegében egy adott időpontra és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzésre: a települési szennyvíz előírás szerinti másodlagos kezelésének az előírt határidőkben történő megvalósítására összpontosít. Mivel a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikke alapján végzett későbbi folyamatos ellenőrzéssel ellentétben ez lényegében egyszeri ellenőrzést jelent, amely egyetlen időpontra összpontosít, egyetlen mintának elegendőnek kell lennie.

56. A Bíróság ezért a Bizottság kontra Portugália I. ítéletben kifejezetten megerősítette, hogy az említett minták konkrét száma tekintetében az I. melléklet B. pontjában meghatározott értékeknek megfelelő *egyetlen minta* elegendő a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának bizonyításához.

²⁸ Kiemelés tőlem.

57. A fenti elemekre tekintettel nem hangsúlyozható eléggé, hogy természetesen a bizonyíték értékelése jellegénél fogva esettől függő. Annak az egyes ügyek egyedi tényállását kell figyelembe vennie. Főszabály szerint azonban egyetlen minta elegendő annak igazolására, hogy valamely tagállam gyűjtőrendszere megfelel a 4. cikk (3) bekezdésében és az I. melléklet B. pontjában foglalt követelménynek.

58. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy az I. melléklet B. pontjának megfogalmazása többes számot használ. E pont reprezentatív *minta* helyett reprezentatív *mintákra* utal.

59. Ez az elem ugyanakkor – első látásra némileg meglepő módon – nem a minták mennyiségéhez, hanem inkább az előírt minta belső *minőségéhez* és összetételéhez kapcsolódik.

60. Ahogyan azt a Bizottság a tárgyaláson készségesen kifejtette, az I. melléklet B. pontjában a többes szám használata azt tükrözi, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének alkalmazásában az I. melléklet B. pontja tiszteletben tartásának értékelése két különböző típusú mintát igényel: az egyik a bejövő szennyvíz, míg a másik az elfolyó kezelt szennyvíz mintája.

61. A Bizottság tehát különbséget tett a minták minősége és mennyisége között. A Bizottság elismeri, hogy a Bizottság kontra Portugália I. ítéletre²⁹ tekintettel a minták mennyiségét illetően egyetlen minta elegendő. Hangsúlyozza ugyanakkor a rendelkezésre bocsátott minta *minőségének* szükségességét.

62. Annak érintése nélkül, hogy ez az érvelés – amelyre a jelen indítvány C.2. szakaszának 84. és azt követő pontjaiban térek ki – felhozható-e a jelen eljárásban, úgy vélem, hogy ez a megközelítés általánosságban összhangban áll az I. melléklet B. pontjának megfogalmazásával. Az I. melléklet B. pontjának 1. alpontja ugyanis „bejövő szennyvízből és az elfolyó kezelt szennyvízből származó mintákra” utal.

63. Összefoglalva: a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának igazolása érdekében a tagállamnak legalább egy reprezentatív mintát rendelkezésre kell bocsátania. Főszabály szerint a Bizottság kérheti, hogy a tagállam egy mintapárt bocsásson rendelkezésre, azaz egy bejövő szennyvízre és egy elfolyó kezelt szennyvízre vonatkozó mintát az I. melléklet B. pontjának 1. alpontja szerint. A „Bizottság kontra Portugália I” ítélet alapján ugyanakkor e mintapár mindkét eleme gyűjthető azonos időpontban, a műszaki megvalósíthatóság keretein belül. A minta „többes számban” szerepel, ami azt jelenti, hogy a két fent hivatkozott elemből áll, éppen ezért reprezentatív, azonban „egyes számban” is szerepelhet, ha az összes elemét azonos időpontban gyűjtik össze.

C. A jelen ügy

64. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság által az EUMSZ 258. cikk alapján indított kötelezettségszegési eljárásban a bizonyítás a Bizottságot terheli. A Bizottságnak a Bíróság rendelkezésére kell bocsátania minden olyan információt, amely valamely kötelezettség elmulasztásának megállapításához szükséges. A kötelezettségszegés fennállását az érintett tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni.³⁰

65. Ahogyan azt a Bizottság a tárgyaláson megerősítette, a jelen ügyben ez a határidő 2014. április 21-én járt le.

29 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61).

30 Lásd: 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61, 47–49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

1. A Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia és Galatista agglomerációk

66. A Görög Köztársaság a Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia és Galatista agglomerációk vonatkozásában nem vitatta az állítólagos jogsértést. A Görög Köztársaság elismeri, hogy a gyűjtőrendszerek kivitelezéséhez és felújításához szükséges munkákat még nem fejezték be. A Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli és Vagia agglomerációk vonatkozásában a Görög Köztársaság elismeri, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvben szereplő követelmények kizárólag a folyamatban lévő munkák elvégzését követően fognak teljesülni. A Galatista agglomeráció vonatkozásában a Görög Köztársaság egyetért abban, hogy a gyűjtőrendszer működése nem felel meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvnek és azt le kell cserélni.

67. Az EUMSZ 258. cikk szerinti eljárásban a Bíróság feladata annak megállapítása, hogy az állítólagos kötelezettségszegés fennáll-e,³¹ akkor is, ha az érintett tagállam a kötelezettségszegést nem vitatja.

68. A jelen ügyben a Görög Köztársaság elismeri, hogy a fent említett agglomerációkban található gyűjtőrendszerek nincsenek befejezve vagy azokat fel kell újítani. Ezt az álláspontját összességében fenntartotta a tárgyalás során. Ezért semmi nem mond ellent a Bizottság által a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének megsértésével kapcsolatban rendelkezésre bocsátott arra irányuló bizonyítéknak, hogy az említett öt agglomerációban a települési szennyvizet kibocsátás előtt nem vetették alá másodlagos vagy egyenértékű kezelésnek.

2. Polychrono, Chaniotis, és Desfina agglomerációk

69. A 4. cikk tiszteletben tartásának elmulasztását a Görög Köztársaság a következő három agglomeráció esetében vitatja.

70. *Polychrono* esetében a Görög Köztársaság 12–12 mintát bocsátott rendelkezésre a 2012. év és a 2013. év vonatkozásában. A Bizottság előadja, hogy a 2012. év vonatkozásában rendelkezésre bocsátott négy minta meghaladta az előírt értékeket. Továbbá előadja, hogy a 2013. év vonatkozásában rendelkezésre bocsátott három minta szintén meghaladja ezeket az értékeket. A Bizottság álláspontja szerint ez meghaladja az I. melléklet 3. táblázatában megengedett, nem megfelelő mintamennyiséget. A Bizottság úgy véli, hogy a rendelkezésre bocsátott minták nem tekinthetők reprezentatívnak, mivel azokat nem az I. melléklet D. pontja szerint vették. Konkrétabban nem bocsátott rendelkezésre mintát 2012. január–április, valamint 2013. január–április, november és december hónapokra. A Bizottság azon álláspontja, hogy a Görög Köztársaság nem bocsátott rendelkezésre megfelelést igazoló mintákat, összességében nem változott az e tagállam által az eljárási írásbeli szakaszában előterjesztett ellenkérelmében a 2013-ra vonatkozóan rendelkezésre bocsátott 16 minta tükrében.

71. *Chaniotis* vonatkozásában a Görög Köztársaság 12 mintát bocsátott rendelkezésre a 2012. év vonatkozásában. A Bizottság álláspontja szerint egyetlen minta nem felelt meg az előírt értékeknek. A Bizottság szerint azonban a kapott minták nem tekinthetők reprezentatívnak és rendszeres időközönként gyűjtötteknek, mivel 2012 januárjában és áprilisában nem volt mintavétel. Ezenfelül eredetileg a 2013. év vonatkozásában a Görög Köztársaság nem bocsátott rendelkezésre mintát. Ami a Görög Köztársaság által az eljárás írásbeli szakaszában az ellenkérelmében rendelkezésre bocsátott mintákat illeti, a Bizottság úgy véli, hogy a 2013. évre vonatkozó minták nem felelnek meg az előírt értékeknek, és a 2014. évre vonatkozó mintákat nem rendszeres időközönként gyűjtöttek.

³¹ 1993. június 22-i Bizottság kontra Dánia ítélet (C-243/89, EU:C:1993:257, 30. pont); 2005. március 3-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-414/03, EU:C:2005:134, 9. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2009. október 6-i Bizottság kontra Svédország, ítélet (C-438/07, EU:C:2009:613, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

72. Ami a *Desfina* agglomerációt illeti, a Görög Köztársaság a 2011. évre négy, a 2012. évre kettő, míg a 2013. évre nyolc mintát bocsátott rendelkezésre. A Bizottság megjegyzi, hogy az I. melléklet D. pontja alapján 2012-ben 12 mintát kellett volna venni, mivel a 2011. évben vett egyik minta nem teljesíti az előírt értékeket. Hasonlóképpen, mivel a 2012-ben gyűjtött egyik minta nem bizonyult megfelelőnek, a Görög Köztársaságnak a 2013. év során 12 mintát kellett volna összegyűjtenie. Emellett az összegyűjtött mintákat nem vehették rendszeres időközönként, mivel a számuk nem volt elégséges. Ezenfelül a 2013. év vonatkozásában rendelkezésre bocsátott egyik minta egyik paramétere nem felel meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete D. pontjának 4. alpontjában rögzített értékeknek.

73. Más szóval a Bizottság az írásbeli észrevételeiben azt állítja, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkén alapuló, megbízható értékelés elvégzéséhez a Görög Köztársaságnak az egyes érintett agglomerációkra vonatkozóan az adott gyűjtőrendszer üzembe helyezését követő legalább egy évnek megfelelő időszakra – az I. melléklet D. pontjában rögzített módszerek szerint – megfelelő eredményeket kellett volna adnia.

74. Az előző részben kifejtettek tükrében a Bizottság érvelése téves. Az említett három agglomeráció tekintetében rendelkezésre bocsátott minták, bárhogy is nézzük, mennyiségi szempontból megfelelnek az I. melléklet B. pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkben foglalt követelményeknek. A Görög Köztársaság több mint egy mintát bocsátott rendelkezésre.

75. A Bíróság a Bizottságot a tárgyaláson felhívta arra, hogy tegyen észrevételeket a Bíróság Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletével kapcsolatban. Az említett ítélet tükrében a Bizottság egyetértett abban, hogy egyetlen minta a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartása kellő bizonyítékának minősülhet.

76. Ezen engedmény megtétele mellett a Bizottság ugyanakkor azzal érvel, hogy a jelen ügyben rendelkezésre bocsátott minták minőségi szempontból *nem reprezentatívak*.

77. Először is a Bizottság kifejti, hogy a minta akkor minősül reprezentatívnak, ha azt egy bizonyos időpontban veszik, amelyet eseti értékelés alapján kell meghatározni, és amelynek főszabály szerint tükröznie kell az érintett agglomerációban valószínűleg előforduló legmagasabb szennyezettséget (a tengerközeli agglomerációkban nyáron, a bortermő vidékeken a szüretet követő időszakban, a hegyi agglomerációkban pedig a télen).

78. A „reprezentatív” fogalom e kiterjesztését el kell utasítani. Ezzel a Bizottság lényegében az I. melléklet D. pontjában szereplő ellenőrzési követelményeket próbálja visszacsempészni az I. melléklet B. pontjába, amely nyilvánvalóan nem vonatkozik a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkében rögzített tagállami kötelezettségekre.

79. Ahogyan azt korábban megjegyeztem, az I. melléklet B. pontjában szereplő követelményeknek megfelelő egyetlen minta rendelkezésre bocsátása elegendő a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke tiszteletben tartásának igazolásához. A 4. cikk és az I. melléklet B. pontja nem szól a mintavétel időpontjáról. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv belső rendszere azt kívánja meg, hogy az egyszerű mintavételre a gyűjtőrendszer üzembe helyezésekor kerüljön sor.

80. Hangsúlyozni kell, hogy a Bizottságot semmi sem gátolja meg abban, hogy az érintett tagállamtól bizonyítékot kérjen az I. melléklet D. pontjában részletezett követelményeknek való megfelelést illetően. Ezt a kérést azonban a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke helyett az irányelv 15. cikke alapján kell megtenni. Ahogyan azt a Görög Köztársaság a jelen ügyben helyesen megjegyezte, a Bizottság a 15. cikk megsértését nem, hanem kizárólag a 4. cikk megsértését állította.

81. Másodszor, a Bizottság azt is előadta a tárgyaláson, hogy az egyetlen minta reprezentatív jellegének értékeléséhez a Bizottságnak olyan elemekkel is kell rendelkeznie, amelyek egymással összevethető, jelesül a befolyó vizekre és a kezelt elfolyó szennyvízre vonatkozó adatokkal. Ezen adatok hiányában a Bizottság szerint a szakértők nem tudják értékelni a szolgáltatott minta reprezentatív jellegét.

82. Ahogyan azt a jelen indítvány 60–62. pontjában megjegyeztem, ezt az álláspontot általában véve az I. melléklet B. pontjának megfogalmazása tükrében el lehet fogadni. Az I. melléklet B. pontja 1. alpontjának szövege ugyanis „bejövő szennyvízből és az elfolyó kezelt szennyvízből származó reprezentatív mintákra utal”.

83. A jelen ügy kontextusában azonban ezeket az érveket a Bizottság először a tárgyaláson hozta fel.

84. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 258. cikk alapján indított kereset nem alapítható a pert megelőző eljárásban szereplő kifogásoktól eltérő kifogásokra. A Bíróság többször megállapította, hogy az indokolással ellátott vélemény és a kereset tárgyának azonosnak kell lennie, és azonos kifogásokon kell alapulniuk. Ezt az magyarázza, hogy a pert megelőző eljárás célja az, hogy az érintett tagállam számára lehetőséget biztosítson egyrészt arra, hogy eleget tegyen az uniós jog alapján fennálló kötelezettségeinek, másrészt pedig arra, hogy a Bizottság által megfogalmazott kifogásokkal szemben hatékonyan védekezzen.³²

85. Formálisan természetesen lehet azzal érvelni, hogy a kereset tárgya azonos maradt, azaz a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (1) és (3) bekezdéséből eredő kötelezettségek teljesítésének a Görög Köztársaság általi elmulasztására vonatkozik. A valóság azonban az, hogy a Görög Köztársaság által rendelkezésre bocsátott minták minőség szempontjából nem reprezentatív jellegére való hivatkozás egy teljesen új érvek minőségű. Ez lényegében merőben eltér a Bizottság által addig kifejtett, a fenti 70–73. pontban a három vitatott agglomeráció tekintetében megerősített érveléstől.

86. Ezért ezt el kellett utasítani. Az eljárás jelen szakaszában a Bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a Bizottság által előadott bármelyik érvet is megvizsgálja. Mi több, annak lehetővé tétele, hogy a Bizottság a kereset fő tartó oszlopától ilyen jelentős mértékben eltérjen, megfosztaná az érintett tagállamot annak lehetőségétől, hogy észrevételeket tegyen és ténylegesen érvényesítse védekezéshez való jogát. Ahogyan azt a tárgyaláson a Görög Köztársaság megjegyezte, nemcsak hogy nem tudott előzetesen állást foglalni a Bizottság által előadott érveléssel kapcsolatban, a Bizottság nem kérte a tárgyaláson hivatkozott azon bizonyítékokat sem, amelyek a jelen ügy pert megelőző szakaszában eredetileg a Bizottság által kifogásolt további agglomerációkra vonatkoztak.³³

87. Következésképpen ismét hangsúlyozni szükséges, hogy a Bizottság általában véve Polychrono, Chaniotis és Desfina agglomerációk vonatkozásában elismeri azt, hogy a Görög Köztársaság az indokolással ellátott véleményben rögzített időszak végén képes volt legalább egy olyan mintát rendelkezésre bocsátani, amely a Bizottság által követett korábbi értelmezés szerint megfelelt az I. melléklet B. pontjában szereplő követelményeknek.

88. Következésképpen úgy vélem, hogy az említett agglomerációk vonatkozásában a Bizottság nem bizonyította a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének Görög Köztársaság általi megszegését. A jelen keresetet ebben a részében el kell utasítani.

³² 1992. november 24-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-237/90, EU:C:1992:452, 20. pont); 2005. szeptember 22-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-221/03, EU:C:2005:573, 36–38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2014. szeptember 11-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-525/12, EU:C:2014:2202, 21. pont).

³³ A pert megelőző szakaszban a Bizottság eredetileg 62 agglomerációt kifogásolt (lásd a jelen indítvány 12. pontját).

V. Költségek

89. Mivel mindegyik fél részben pervesztes, részben pedig pernyertes lett, azt javaslom, hogy a Bíróság az eljárási szabályzat 138. cikke (3) bekezdésének első mondata szerint határozzon és kötelezze a feleket saját költségeik viselésére.

VI. Véggövetkeztetések

90. A fenti indokok alapján azt javaslom, hogy a Bíróság:

- a) Állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság a Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia és Galatista agglomerációk vonatkozásában elmulasztotta a települési szennyvíz kezeléséről szóló, 1991. május 21-i 91/271/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) és (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek teljesítését. A fent említett agglomerációk tekintetében a Görög Köztársaság az indokolással ellátott véleményben meghatározott időszak végén nem biztosította, hogy a települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásait az irányelv I. mellékletének B. pontjában előírtaknak megfelelő szintű kezelésnek vetették alá.
- b) A Polychrono, Chaniotis és Desfina agglomerációk vonatkozásában utasítsa el a keresetet.
- c) Kötelezze a feleket saját költségeik viselésére.